

ΕΕΛ/ΛΑΚ

Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού /Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα

Λ. Μεσογείων 56, Αμπελόκηποι, 115 27 Αθήνα, info@ellak.gr, Τηλ: 210 7474271, Fax: 210 7474252

Αθήνα, 17 Δεκεμβρίου 2012
Αρ. Πρωτ. 363/ΘΚ

**Προς: Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Δράσεων (Ε.Υ.Ε. Ε.Δ.) του
Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού
(Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α.).**

**Κοιν/ση: 1. Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού,
κ. Κωνσταντίνο Αρβανιτόπουλο
2. European Commissioner for Digital Agenda,
Mrs Neele Kroes
3. European Commissioner for Regional Policy
Mr. Johannes Hahn**

**Θέμα: Σχόλια της ΕΕΛ/ΛΑΚ για τη Δημόσια Διαβούλευση Σχεδίου Προκήρυξης του
Ανοικτού Διεθνούς Διαγωνισμού με τίτλο «Προμήθεια & εγκατάσταση κινητών
εργαστηρίων πληροφορικής στην Β'βάθμια εκπαίδευση»**

Επικοινωνούμε μαζί σας προκειμένου να σας υποβάλουμε σχόλια της Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού/ Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα (ΕΕΛ/ΛΑΚ, www.eellak.gr) για τη Δημόσια Διαβούλευση Σχεδίου Προκήρυξης του Ανοικτού Διεθνούς Διαγωνισμού με τίτλο «Προμήθεια & εγκατάσταση κινητών εργαστηρίων πληροφορικής στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση».

Η ΕΕΛ/ΛΑΚ, η οποία ιδρύθηκε το 2008, αποτελείται από 29 Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, Τεχνολογικά Ιδρύματα και κοινωφελείς φορείς, αναλυτικές πληροφορίες για την ΕΕΛ/ΛΑΚ υπάρχουν στον δικτυακό τόπο www.eellak.gr. Η ΕΕΛ/ΛΑΚ είναι εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και έχει ως κύριο στόχο να συμβάλλει στην προώθηση, ανάπτυξη και χρήση του **Ελεύθερου Λογισμικού**, του **Ανοιχτού Περιεχομένου** και των **Τεχνολογιών Ανοιχτής Αρχιτεκτονικής(open hardware)** στην εκπαίδευση, το δημόσιο τομέα και τις επιχειρήσεις, ενώ παράλληλα φιλοδοξεί να αποτελέσει κέντρο γνώσης και πλατφόρμα διαλόγου για τις ανοιχτές τεχνολογίες.

Η ΕΕΛ/ΛΑΚ, εκπροσωπεί τις άδειες **Creative Commons**(<http://wiki.creativecommons.org/Greece>) στην Ελλάδα. Οι άδειες Creative Commons αποτελούν τυποποιημένα νομικά εργαλεία που επιτρέπουν στο δημιουργό να επιλέξει ο ίδιος τον τρόπο με τον οποίο θα διαθέτει το πνευματικό του δημιούργημα (από μουσική και κείμενο μέχρι οπτικό-ακουστικά και καλλιτεχνικά έργα). Κατά αυτό τον τρόπο αυξάνεται η προσβασιμότητα στο περιεχόμενο και επιτρέπεται η νόμιμη χρήση περιεχομένου σε υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης, όπως ιστολόγια, κοινωνικά δίκτυα, και πλατφόρμες συμμετοχικής δημιουργίας (wikis, κλπ).

Επίσης η ΕΕΛ/ΛΑΚ είναι ιδρυτικό μέλος του COMMUNIA ASSOCIATION

(<http://www.communia-association.org/>). Το Communia Association είναι μη κερδοσκοπικός οργανισμός που έχει ως στόχο την προώθηση, ενίσχυση και εμπλουτισμό των Δημοσίων Αγαθών - Public Domain (Δημόσια Πληροφορία η οποία είναι ελεύθερη πνευματικών δικαιωμάτων - περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στο <http://publicdomainmanifesto.org/manifesto>).

Η επιστολή αυτή σας κοινοποιείται με αφορμή τις επιφυλάξεις μας για το προσχέδιο του διαγωνισμού για 26.400 Φορητούς Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές (Laptops), 1760 ερμάρια φύλαξης/φόρτισης και 1.760 WiFi Access Points στα γυμνάσια της χώρας (http://www.eyeminedu.gov.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=866&Itemid=41, προϋπολογισμού 15.382.113,82 € χωρίς ΦΠΑ).

Ο διαγωνισμός αυτός έχει μια σειρά από πολύ σημαντικά προβλήματα και είναι περισσότερο προς το συμφέρον συγκεκριμένων προμηθευτών παρά των μαθητών στην τωρινή του μορφή, αφού:

- Η διαδικασία της “δημόσιας διαβούλευσης” είναι **προκλητικά κλειστή** αφού δεν χρησιμοποιείται η υπάρχουσα υποδομή (<http://www.opengov.gr/home/category/users/minedu>), δεν υπάρχει πρόσβαση στα σχόλια που έχουν γίνει ως τώρα, η φόρμα υποβολής σχολίων είναι σε κλειστή μορφή (.doc κλειστό πρότυπο της Microsoft), ζητείται η παράλληλη αποστολή των σχολίων μέσω FAX(!) και παρέχεται η απλή υπόσχεση ότι τα σχόλια θα δημοσιευτούν στον ιστότοπο του ΥΠΑΙΘΠΑ εκ των υστέρων. Αυτά μειώνουν σημαντικά το βαθμό εμπιστοσύνης μας ότι πρόκειται για ουσιαστική διαβούλευση και δημιουργούν την εντύπωση ότι είναι μια διαδικασία νομιμοποίησης προειλημμένων αποφάσεων και αποτρέπουν από τη συμμετοχή σε αυτήν.

- Δεν υπάρχει επίσημη αιτιολόγηση για ποιο λόγο ζητείται αποκλειστικά προμήθεια φορητών υπολογιστών (laptops), με δεδομένο ότι γενικά έχουν και υψηλότερο κόστος απόκτησης και συνολικά ιδιοκτησίας (λόγω ακριβής επισκευής, κόστους αντικατάστασης μπαταρίας κλπ).

- Εφόσον ο λόγος είναι όπως φημολογείται η έλλειψη κατάλληλων αιθουσών για “σταθερά εργαστήρια πληροφορικής”, τότε και πάλι αδικούνται τα γυμνάσια που έχουν τέτοιες αίθουσες και θα μπορούσαν με τα ίδια χρήματα να έχουν περισσότερα και καλύτερα εξοπλισμένα εργαστήρια πληροφορικής.

- Στο διαγωνισμό ζητείται **υποχρεωτικά** η εγκατάσταση (και) “κλειστού” (proprietary) λειτουργικού MS Windows (όπως και λογισμικού προστασίας από ιούς όπως χρειάζεται) καθώς και σουίτας εφαρμογών γραφείου. Αυτό έχει σημαντικό κόστος σε άδειες και τώρα αλλά και στο μέλλον και αδικεί ειδικά τα σχολεία που έχουν επιλέξει να μη χρησιμοποιούν τέτοιο λογισμικό (μέρος τους φαίνεται στο <http://goo.gl/maps/nOoQ>). Τα σχολεία αυτά υποχρεώνονται έτσι να επιβαρυνθούν για άδειες χρήσης λογισμικού που δε θέλουν ούτε χρειάζονται να χρησιμοποιήσουν (βλ Υπόμνημα 1), ενώ μπορούσαν να αξιοποιήσουν τα χρήματα που αντιστοιχούν σε αυτές τις άδειες αποδοτικότερα για καλύτερα εξοπλισμένα εργαστήρια.

- Οι σχετικές με το Linux προδιαγραφές παρουσιάζουν ουσιαστικές ελλείψεις που επιτρέπουν την αγορά κακής ποιότητας υλικού (hardware). Αυτό δυσχεραίνει τη χρήση του εξοπλισμού σε συνδυασμό με το Linux και κατά συνέπεια απαξιώνει τεχνητά την πλατφόρμα αυτή τώρα αλλά και στο μέλλον, όπως έγινε και το 2009 (βλ. Υπόμνημα 2) με το μαθητικό υπολογιστή.

- Ευνοεί τεχνητά λίγους “μεγάλους αναδόχους” λόγω “συγκέντρωσης” σε ένα μεγάλο έργο και κατά συνέπεια μεγάλη εγγυητική επιστολή, ενώ δε συντρέχει ουσιαστικός λόγος σε οικονομικό επίπεδο.

Κατά συνέπεια ζητάμε την ακύρωση του έργου αυτού, με βάση τις προδιαγραφές με τις οποίες έχει προκηρυχθεί, και προτείνουμε ένα διαφορετικό μοντέλο προμήθειας υπολογιστών για τους μαθητές με βασικά στοιχεία του:

- Την αποκεντρωμένη υλοποίηση ανά Δήμο ενδυναμώνει τον ανταγωνισμό και τις τοπικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το Υπουργείο χρειάζεται μόνο να παρέχει ένα σωστό σύνολο προδιαγραφών και το κονδύλι που αντιστοιχεί σε κάθε σχολείο. Έτσι η υλοποίηση μπορεί να γίνει γρηγορότερα από τους 10 μήνες που έχουν προδιαγραφεί και η επιλογή μεταξύ επιπλέον θέσεων εργασίας, αναβάθμισης ή φορητού εργαστηρίου (laptops + ερμάρια) και μεταξύ μόνο ανοιχτού ή ανοιχτού+κλειστού λογισμικού μπορεί να γίνει κατά περίπτωση με βάση τις πραγματικές ανάγκες του κάθε σχολείου και την υπάρχουσα υποδομή του.

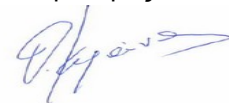
- Τη δυνατότητα μη εγκατάστασης κλειστού (proprietary) λογισμικού στα σχολεία που κρίνουν ότι δεν το χρειάζονται / δεν το χρησιμοποιούν, με παράλληλη δυνατότητα αξιοποίησης των πόρων που εξοικονομούνται σε απόκτηση επιπλέον θέσεων εργασίας ή αναβάθμισης του υπάρχοντος. Έτσι δίνεται κίνητρο στα σχολεία να υιοθετήσουν ακόμα περισσότερο το ΕΛ/ΛΑΚ, χωρίς να δαπανώνται επιπλέον χρήματα συνολικά.

- Την υιοθέτηση τεχνικά άριτων αυτή τη φορά προδιαγραφών και ως προς το Linux (π.χ., απαίτηση για συγκεκριμένες επιδόσεις στη σουίτα Phoronix Test Suite σε σύγκριση με τις υπάρχουσες που καταγράφονται στο openbenchmarking.org και απαίτηση για οδηγούς ανοιχτού κώδικα σε όλες τις κύριες τουλάχιστον συσκευές), ώστε να μην απαξιώνεται χωρίς λόγο η πλατφόρμα και να υπάρχει έτσι η δυνατότητα μετατροπής και των εργαστηρίων που θα επιλέξουν MS windows τώρα σε Linux αποκλειστικά όταν/αν το επιθυμούν αργότερα.

- Την πλήρη αξιοποίηση πρωτοβουλιών και εργαλείων ανοικτού λογισμικού που υπάρχουν ήδη στο εκπαιδευτικό σύστημα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η πρωτοβουλία του Σχολικού Δικτύου για την προώθηση ΕΛ/ΛΑΚ (<http://opensoft.sch.gr/>), η υπηρεσία της Τεχνικής Στήριξης του ΥΠΔΒΜΘ στα Σχολικά Εργαστήρια Πληροφορικής(<http://ts.sch.gr/ellak>), η Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα (<http://goo.gl/PmlJe>) και η πληθώρα τοπικών πρωτοβουλιών από φορείς ΕΛΛΑΚ.

Το παρόν κείμενο κοινοποιείται σε όλες τις αρμόδιες μονάδες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με στόχο την ουσιαστική διαβούλευση και προκήρυξη του έργου με αποτελεσματικότερες και αποδοτικότερες προδιαγραφές με ουσιαστικά ισότιμη αξιοποίηση των ανοιχτών τεχνολογιών.

Με εκτίμηση,
Ο πρόεδρος ΔΣ

Θεόδωρος Καρούνος

Υπόμνημα 1 - Συνοπτική τεκμηρίωση επάρκειας ΕΛ/ΛΑΚ

Από πληθώρα δράσεων και μελετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι από λύσεις Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα προκύπτουν, τόσο εξοικονόμηση πόρων, καθώς δεν δημιουργούνται απαιτήσεις για την αγορά και ανανέωση αδειών χρήσης λογισμικού, όσο και ενίσχυση της τοπικής οικονομίας με τη συμμετοχή τοπικών εταιρειών σε ανάλογες προσπάθειες αφού δίνεται η δυνατότητα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις να καταθέτουν προτάσεις για σχετικά έργα, δημιουργώντας έτσι πληθώρα επιλογών στην συντήρηση και υποστήριξη του έργου.

Πολλά παραδείγματα τέτοιων μελετών υπάρχουν στο δικτυακό τόπο joinup της ευρωπαϊκής ένωσης: <http://joinup.ec.europa.eu/elibrary/case>

Στην Ελλάδα, η υπηρεσία της Τεχνικής Στήριξης του ΥΠΔΒΜΘ στα Σχολικά Εργαστήρια Πληροφορικής (<http://ts.sch.gr/ellak>) παρέχει όλο το απαραίτητο λογισμικό και υποστήριξη για την αποδοτική λειτουργία σχολικών εργαστηρίων με ΕΛ/ΛΑΚ χωρίς την ανάγκη ακριβού και αντικειμαιδευτικού (απροσπέλαστου ως προς την εσωτερική λειτουργία του, μη διαθέσιμου δωρεάν στα παιδιά και στο σπίτι τους ή και στο μέλλον) λογισμικού όπως τα Windows και το Office της Microsoft. Παράλληλα, έχουν αναπτυχθεί ανεξάρτητα και άλλες λύσεις για σχολικά εργαστήρια με ΕΛ/ΛΑΚ με συγκεκριμένα πλεονεκτήματα κατά περίπτωση όπως καλύτερη αξιοποίηση παλαιών μηχανημάτων (που αποτελούν πλειοψηφία στα Ελληνικά σχολεία). Παράδειγμα η “συνταγή” για σχολικό εργαστήριο με λειτουργικό FreeBSD που χρησιμοποιείται σε κάποια λύκεια: <http://freebsdgr.blogspot.gr/2009/10/freebsd-xdmc.html>

Υπόμνημα 2 - Ελλείψεις στις προδιαγραφές ως προς το Linux

Στο παρόν προσχέδιο υπάρχουν οι ακόλουθες ελλείψεις ως προς το Linux οι οποίες επιτρέπουν την αγορά κακής ποιότητας εξοπλισμού(hardware) που δε θα λειτουργεί σωστά με αυτό το λειτουργικό:

- Στα MS windows ζητείται συγκεκριμένη επίδοση σε γνωστό μετροπρόγραμμα (benchmark). Στο Linux δε ζητείται κάτι τέτοιο. Θα έπρεπε να ζητείται συγκεκριμένη επίδοση στη γνωστή (και δωρεάν διαθέσιμη) σουίτα PhoronixTestSuite με γνώμονα τις δημόσια διαθέσιμες επιδόσεις που υπάρχουν στον ιστοτόπο openbenchmarking.org.

- Δεν υπάρχει απαίτηση για ανοιχτού κώδικα οδηγούς συσκευών. Αυτό επιτρέπει κακής ποιότητας εξοπλισμού(hardware) που ή δε θα δουλεύει όπως πρέπει ή δε θα επιτρέπει αναβάθμιση του λειτουργικού στο μέλλον. Το πρόβλημα αυτό παρουσιάστηκε και το 2009 όπου αντίστοιχη έλλειψη επέτρεψε να πωληθούν στους μαθητές φορητοί υπολογιστές(netbooks) με κάρτα γραφικών Intel GMA 500 η οποία λίγο μετά έπαψε να υποστηρίζεται και οι άτυχοι μαθητές δεν μπορούσαν να αναβαθμίσουν το λειτουργικό τους.

Με την ταυτόχρονη απαίτηση για ανοιχτούς οδηγούς *και* συγκεκριμένες ελάχιστες επιδόσεις στο PhoronixTestSuite ειδικά ως προς το 3D κομμάτι εξασφαλίζεται σε λογικό βαθμό ότι το υλικό (hardware) θα έχει ικανοποιητικές επιδόσεις ώστε να μπορεί να υποστηρίξει το εκπαιδευτικό λογισμικό και παράλληλα θα μπορεί να αναβαθμιστεί ελεύθερα στο μέλλον χωρίς πρόβλημα.